

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-05- Nr.

**DĖL PAKEITIMO VERTYBINIAIS POPIERIAIS IR PADENGŲŲ OBLIGACIJŲ
ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ**

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia patikslintą Lietuvos Respublikos pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir su juo susijusių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus (toliau kartu – įstatymų projektai).

Įstatymų projektai parengti įgyvendinant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, priemonę Nr. 10.4.1 „Parengti Pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymą bei su juo susijusius įstatymus, kuriais būtų įtvirtinta nacionalinė padengtųjų obligacijų reguliavimo sistema ir sudarytos sąlygos sukurti bendrą teisinę ir reguliacinę Baltijos valstybių padengtųjų obligacijų sistemą“.

Įstatymų projektais į nacionalinę teisę perkeliama 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/2162 dėl padengtųjų obligacijų emisijų ir viešosios priežiūros, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB ir 2014/59/ES (toliau – Direktyva (ES) 2019/2162), nuostatos ir įgyvendinamos 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2017/2402, kuriuo nustatoma bendroji pakeitimo vertybiniais popieriais sistema ir sukuriamas specialioji paprasto, skaidraus ir standartizuoto (PSS) pakeitimo vertybiniais popieriais sistema, ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB, 2009/138/EB ir 2011/61/ES bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 648/2012 (toliau – Reglamentas (ES) 2017/2402), nuostatos.

Rengiant įstatymų projektus taip pat atsižvelgta į Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (toliau – ERPB) atliktą pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų srities teisinės aplinkos apžvalgą bei siūlymus¹ dėl Lietuvos teisės aktų tobulinimo siekiant sukurti palankesnę teisinę reguliacinę aplinką pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų rinkai Lietuvoje vystyti. Taip pat tam tikros Įstatymo projekto nuostatos buvo derinamos su analogišku Latvijos ir Estijos reguliavimu, atsižvelgiant į 2019 metais ERPB parengtą Baltijos šalių teisinės reguliavimo sistemos ataskaitą², kurioje nustatytos galimos kliūtys bendrų Baltijos šalių padengtųjų obligacijų išleidimui ir pateikti pasiūlymai, kaip sukurti bendrą teisinį Baltijos šalių padengtųjų obligacijų reguliavimą, nustatytos atitinkamos 3 Baltijos šalyse būtinos suderinti įstatymų nuostatos.

¹ ERPB pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų srities teisinės aplinkos apžvalga, 2017 metų balandžio mėn.:

<https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Lithuania%20ABS%20CB%20Final%20Concept%20Paper.pdf>.

² ERPB Baltijos šalių teisinės reguliavimo sistemos ataskaita, 2019 m. spalio 30 d.:

https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/EN_ver/Final%20report_2019%2010%2030.pdf

SyncConvContent3242557290379216208.tmp

Įstatymo projektu, be kita ko, įgyvendinamas 2017 metų lapkritį Baltijos šalių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) pasirašytas memorandumas³ susitarimo tikslas – sukurti bendrą Baltijos šalių kapitalo rinką. Viena iš šių memorandumą įgyvendinančių iniciatyvų – vienodas padengtųjų obligacijų teisinis reglamentavimas.

Kartu teikiame glaustą analitinę informaciją apie įstatymų projektus:

I. Sprendžiama problema	Įstatymo projekto pagrindinis tikslas – reglamentuoti pagrindinius reikalavimus, taikomus rizikos pakeitimui vertybiniais popieriais ir padengtosioms obligacijoms, sukuriant aiškius teisinius pagrindus ir sudarant palankesnes galimybes šių naujų ilgalaikių finansinių priemonių išleidimui, taip pat prisidedant prie kapitalo rinkų plėtros, tikintis teigiamo poveikio ekonomikos finansavimui bei užtikrinant aukštą investuotojų interesų apsaugos lygį.
II. Siūlomos priemonės	<p>Pakeitimas vertybiniais popieriais yra procesas, kurio metu emitentas sujungia kelias finansinio turto rūšis, jų pagrindu išleidžia vertybinius popierius, taip sukurdamas naujus vertybinius popierius, kurie siūlomi investuotojams. Šią priemonę dažnai naudoja kredito ir finansų įstaigos, kad atlaisvintų kapitalą ir padidintų finansavimo galimybes. Dažniausiai ši priemonė buvo taikoma būsto paskolų rinkoje, tačiau ilgainiui prigijo ir kitose srityse (kredito kortelės, paskolos automobiliams įsigyti ir pan.)</p> <p>Pakeitimas vertybiniais popieriais apibrėžiamas ir reglamentuojamas Reglamente (ES) 2017/2402. Šiuo reglamentu nustatomos bendros taisyklės, kuriomis sukuriami saugūs, paprastų, skaidrių, standartizuotų ir tinkamai prižiūrimų pakeitimo vertybiniais popieriais produktų sistema, padedanti atskirti šiuos produktus nuo sudėtingesnių ir labiau rizikingų finansinių priemonių.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad pakeitimas vertybiniais popieriais yra reguliuojamas tiesiogiai taikant Reglamentą (ES) 2017/2402, Įstatymo projekte siūloma reglamentuoti tik tas nuostatas, kurios papildo Reglamento (ES) 2017/2402 reikalavimus ir kurios reikalingos sklandžiam jo įgyvendinimui, pavyzdžiui, nustatyti pakeitimo vertybiniais popieriais bendrovės įsteigimo tvarką ir reikalavimus, įtvirtinti investuotojų ir atitinkamų kreditorių patikėtinio institutą pakeitimo vertybiniais popieriais schemose, nustatyti pakeitimo vertybiniais popieriais priežiūros principus ir reikalavimus.</p> <p>Padengtosios obligacijos yra bankų leidžiami skoliniai įsipareigojimai, užtikrinti tikslu turto grupe. Atsižvelgiant į Direktyvą 2019/2612 ir siekiant jos tikslo perkėlimo į nacionalinę teisę, Įstatymo projekte siūloma nustatyti padengtųjų obligacijų emisijos tvarką, padengtųjų obligacijų priežiūros reikalavimus, galimas tikslines turto rūšis, kurios sudaro aukštos kokybės užtikrinamąjį turtą, pavyzdžiui, būsto paskolas, paskolas, užtikrintas komercinės paskirties nekilnojamojo turto, arba vyriausybės vertybinius popierius.</p> <p>Investuotojai į padengtasias obligacijas dažniausiai yra instituciniai investuotojai. Įstatymo projektu siekiama užtikrinti aukštą investuotojų interesų apsaugos lygį, keliant atitinkamus reikalavimus užtikrinamajam turtui – visų padengtųjų obligacijų galiojimo laikotarpiu užtikrinamojo turto turėtų būti tiek, kad būtų galima</p>

³ Susitarimo memorandumas tarp Estijos Respublikos finansų ministerijos, Latvijos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos bendradarbiavimo dėl regioninės kapitalo rinkos plėtros Baltijos šalyse, 2017 m. lapkričio 6 d.: https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/MOU_PanBaltic_FINAL.pdf.

	tinkamai įvykdyti reikalavimus, susijusius su padengtosiomis obligacijomis. Taip pat nustatomas papildomo turto užtikrinimo dydis – reikalaujama, kad padengtąsias obligacijas išleidžiantis emitentas užtikrintų, kad bendra atitinkamos kategorijos užtikrinamojo turto vertė sudarytų ne mažiau kaip 105 procentus atitinkamos turto klasės pagrindu išleistų neapmokėtų padengtųjų obligacijų nominaliosios sumos. Be to, reikalaujama, kad užtikrinamasis turtas būtų atskirtas nuo emitento turto, perleidžiant nuosavybės teisę į užtikrinamąjį turtą padengtųjų obligacijų bendrovei ir užtikrinamąjį turtą įkeičiant investuotojų ir specialiųjų kreditorių naudai. Įstatymo projekte taip pat numatoma dvigubo reikalavimo teisė, kai investuotojams suteikiama pirmumo teisė teikti reikalavimą tiek padengtųjų obligacijų emitentui, tiek užtikrinamojo turto atžvilgiu nemokumo ar pertvarkymo atvejui. Jeigu emitentas taptų nemokus ar būtų pertvarkomas, Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad padengtųjų obligacijų emitento su padengtosiomis obligacijomis susijusios mokėjimo prievolės netaptų vykdytinomis, jei užtikrinamojo turto pakanka visoms prievolėms įvykdyti, o emisijos administravimą atliktų specialūs administratorius.
III. Priemonių kaštai	Įstatymų projektams įgyvendinti Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Tikimasi, kad siūlomas teisinis reguliavimas sukurs naujų investavimo galimybių Lietuvoje ir suteiks papildomą ekonomikos finansavimo šaltinį, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei pradedančiosioms įmonėms. Įstatymo projektu siūlomos priemonės sudarys sąlygas bankams atlaisvinti kapitalą tolesniam ekonomikos skolinimui. Be to, pakeitimu vertybiniais popieriais bus prisidedama prie rizikos paskirstymo finansų sektoriuje, nes bankai dalį rizikos perleidžia kitiems bankams arba kitiems instituciniams investuotojams. Investuotojams šios priemonės taps dar viena galimybe investuoti. Visa tai prisidės prie kapitalo rinkų plėtros plečiant finansavimo šaltinių įvairovę ir turės teigiamą įtaką ekonomikos augimui.

Įstatymų projektais įgyvendinama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa.

Dėl įstatymų projektų konsultuotasi su visuomene, paskelbiant įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo sistemoje. Iš visuomenės pastabų ir pasiūlymų negauta.

Įstatymų projektai teikti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos bankui, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Investuotojų asociacijai, Lietuvos bankų asociacijai, Lietuvos investicijų valdytojų asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrai, UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ ir UAB Valstybės investicijų valdymo agentūrai. Į gautas pastabas atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Dėl Teisingumo ministerijos pastabų, į kurias nebuvo atsižvelgta, teikiama derinimo pažyma. Įstatymų projektai taip pat buvo patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės pateiktas pastabas ir suderinti darbo tvarka.

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė, tel. (8 5) 239 0174) Kapitalo rinkų skyriaus (vedėja Ramunė Radvilienė, tel. (8 5) 239 0170, el. p. ramune.radvilienne@finmin.lt) vyriausioji specialistė Justina

Valienė (tel. (8 5) 219 9353, el. p. justina.valiene@finmin.lt). Rengiant Įstatymo projektą buvo bendradarbiaujama su Lietuvos banku.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymo projektas, 40 lapų.
3. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.181, 6.66, 6.953, 6.961 ir 6.968 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 746 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
5. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
6. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių obligacijų savininkų interesų gynimo įstatymo Nr. XII-2443 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
7. Lietuvos Respublikos bankų įstatymo Nr. IX-2085 78 ir 83 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
8. Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo Nr. IX-1068 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
9. Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo Nr. IX-1068 2, 4, 44 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-766 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
10. Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 2, 77, 91, 94 ir 99 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
11. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42, 43³, 47 straipsnių ir 1, 3 priedų pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
12. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 11, 42, 43, 43¹, 43², 43³, 43⁷ straipsnių ir 1, 3 priedų pakeitimo įstatymo Nr. XIV-822 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
13. Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymo Nr. XII-2566 61 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
14. Lietuvos Respublikos su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymo Nr. XII-2769 33 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
15. Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 22¹ straipsnio ir 3 priedo pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
16. Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo Nr. I-1508 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
17. Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. IX-1709 80 ir 174 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
18. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
19. Lietuvos Respublikos hipotekinių obligacijų ir hipotekinio kreditavimo įstatymo Nr. IX-1746 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas, 1 lapas.
20. Lietuvos Respublikos pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymo projekto ir su juo susijusių įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 19 lapų.
21. Reglamento (ES) 2017/2402 ir Lietuvos Respublikos pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymo atitikties lentelė, 15 lapų.
22. Direktyvos (ES) 2019/2162 ir Lietuvos Respublikos pakeitimo vertybiniais popieriais ir padengtųjų obligacijų įstatymo atitikties lentelė, 73 lapai.
23. Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
24. Derinimo pažyma, 4 lapai.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė